Un superb octogenar – Dan Iordăchescu

(Grigore Constantinescu – 26 octombrie 2010)

Între numele de glorie ale artei româneşti lirice, desigur că cel al maestrului Dan Iordăchescu – octogenarul lunii iunie – ocupă unul dintre primele locuri.

Pentru cei care, asemenea mie, au avut ocazia și beneficiul de a-i cunoaște și aprecia arta de-a lungul anilor, evocarea carierei sale naționale și internaționale este o adevărată bucurie. Aş putea stabili în această privință câteva repere ale vieții artistului, discipol al celebrului Constantin Stroescu, așa cum le-am păstrat în memorie.

După o primă prezență scenică într-un spectacol de Florin Comișel, la CCS (1949), este de rememorat prima sa apariție ca solist al Operei din București, în rolul titular din **Nunta lui Figaro**, gest de superioară prețuire a conducerii teatrului față de tânărul artist ce debuta în capodopera mozartiană. Adăugăm peste ani rolul titular din **Don Giovanni**, pentru a sublinia valoarea culturală a interpretului, neîndoios un mare tălmăcitor al muzicii lirice, vocal-simfonice și camerale mozartiene.

Alte repere, din multele creații muzical-teatrale pot fi enumerate, prinre acestea Creon din **Oedipe** de George Enescu, alături de roluri verdiene, în care era neîntrecut (Contele de Luna, Giorgio Germont, Amonasro, Marchizul de Posa sau Iago spre pildă), personaje memorabile aparținând lui Händel, Puccini, Bellini, Bizet, Ceikovski sau Giordano. Cine a adăstat în seratele recitalurilor sale de lieduri, cine l-a descoperit cântând **Cântecul pământului** de Mahler, ciclul **Dragoste de poet** de Schumann (studiat în tinerețe cu Charles Pantzera la Conservatorire Național din Paris) sau cele **Șapte cântece pe versuri de Clement Marot** de George Enescu (prima versiune pe disc, orchestrată de Th. Grigoriu, îi aparține), știe că Dan Iordăchescu a fost un privilegiat al sorții, din perspectiva satisfacțiilor melomanului împătimit, cu succese superbe în itinerariile internaționale ale carierei sale.

Câteva sumare mențioňări reflectă spectaculozitatea drumul său: A întreprins peste 260 de turnee internaționale în 61 de țări (România, Polonia, Bulgaria, Ungaria, Grecia, Turcia, Rusia, Finlanda, Iugoslavia, Bosnia, Croația, Slovenia, Cehia, Slovacia, Austria, Italia, Elveția, Germania, Suedia, Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia, Franța, Principatul Monaco, Spania, Portugalia, Anglia, Irlanda, Ucraina, Estonia, Lituania, Letonia, Gruzia, Armenia, Uzbekistan, Moldova, SUA, Canada, Mexic, Guatemala, Panama, Venezuela, Brazilia, Peru, Columbia, Argentina, Liban, Israel, Iran, Singapore, Thailanda, Malaesia, Indonezia, China, Japonia, Hong-Kong, Filipine, Egipt, Algeria, Maroc), în 61 de capitale, peste 80 de metropole și 331 de orașe ale lumii. În cele aproximativ 1100 spectacole de operă pe care le-a susținut pe tot globul a cântat 45 de roluri importante; a cântat peste 1500 de lieduri în cele aproape 1600 de recitaluri. Cariera sa l-a purtat pe cele mai importante scene de operă între care Teatro alla Scala din Milano, StatsOper din Viena, Opera din Paris, Bolșoi din Moscova, teatrele lirice din Seattle, Hamburg, Munchen, Berlin, Sankt-Petersburg, Los Angeles, San Francisco, New York, Dallas sau, avandu-i ca parteneri celebrități precum Mario Del Monaco, Placido Domingo, Mirella Freni, Renata Scotto, Virginia Zeani, Montserrat Caballé, Luciano Pavarotti, Franco Corelli, Rossi-Lemeni, Giuseppe Di Stefano,

cântând sub prestigioase baghete dirijorale – Riccardo Muti, Lorin Maazel, Georges Pretre, Zubin Mehta, M. Rostropovitci, Tullio Serafin, Sir Colin Davis.

Drumurile carierei l-au condus la 31 de Festivaluri europene, americane si sud-est asiatice. A fost Președinte de onoare al Festivalului Donizetti de la Zvolen – Bratislava 1993-1999, Președinte al Concursului Internațional Maria Callas – Salonic – martie 1978, membru în juriile concursurilor internaționale la Vichy, Franța; Lansing University; Michigan, Cardiff, Anglia, Salonic și Veria. Grecia. Ca Maestru, a susținut cursuri de master în Statele Unite, Marea Britanie, Franța, Filipine, Grecia, Turcia și România, fiind totodată Profesor universitar la Academia de Muzică din București și membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. De asemenea, distincțiilor ce i-au marcat măiestria li se adaugă titlurile de Cetățean de onoare – al orașului Salonic, Grecia (1981),"Aquila de Tlatelolco " – Mexico City (1980), orașului Pellare – Salerno, Italia (1988), al românilor din Los Angeles, al comunei Hlipiceni, jud. Botoșani (2005).

Mai țin minte că, student fiind, priveam cu admirație pe tânărul bariton Dan Iordăchescu, trecând în vizită la Conservatorul aflat încă pe strada Lipscani, abia întors din Elveția, cu lauri de la Concursul internațional de canto de la Geneva. Care au fost aceste premii internaționale ce i-au lansat cariera ? Cred că, fără vreo omisiune, acestea sunt Concursul Schumann de la Berlin și Zwikau, Concursul de la Salzburg (cu calificativul „Die Golden Palmen" și remarca cronicarului de la Salzbuger Nachrichten „Cu Dan Iordăchescu muzica lui Mozart nu mai trece prin Salzburg ci prin București").

Se mai adaugă Concursul de la Geneva, din 1956, în 1958 Concursul de la Toulouse, Concursul Haydn-Schubert de la Viena și, la București, primul concurs de canto în cadrul ediției a doua a Concursului internațional „George Enescu" din 1961. Seria acestor succese ale perioadei de lansare în mari centre europene ale artei lirice, se va împlini cu Concursul de la s'Hetogenbosch, unde este cap de afiș al palmaresului, în 1963, laurii Concursului Reine Elisabeth din Belgia, în 1965, unde a fost recompensat cu premiul I al orașului Bruxelles. Arta tânărului maestru se împărțea între diferitele genuri lirice dar, este de subliniat, momentele extraordinare care i-au adus mari satisfacții în sălile de concert ale lumii au aparținut liedului. O mărturie impresionantă poartă semnătura Cellei Delavrancea:"Glasul mlădios al baritonului devenea, în pianissimo, abur parfumat. Parcă auzeai în vis tremurul unei unde, silabele, rotunde ca mărgăritarul, evocau uneori spuma valurilor mici. Toată gama emotivității lui Schumann apărea în glasul atât de puternic, tandru și șoptitor, modelat în versurile minunate ale lui Heine."

În apropierea vâstei de 80 de ani era încă invitat pentru concerte și spectacole în România, Grecia și Spania. Cu cei peste 60 de ani de carieră neîntreruptă a devenit cel mai longeviv interpret în viață din lume. Mărturia lui Dan Iordăchescu este simbolică: „Un artist care a ponit la drum de pe acest pământ numit ROMÂNIA, rămânând necontenit și pentru totdeauna fiul ei recunoscător și iubitor..."